

KOMPETANSE OG RAMMEBETINGELSER I BARNEVERNINSTITUSJONER

**Innspill fra gruppearbeid ved Institusjonskonferansen
i regi av Norsk Barnevernssamband den 31.10.22**

OPPGAVETEKST:

«Det stilles nå sterkere kompetansekrav for å jobbe med og i institusjon.
Hva slags kunnskap og ferdigheter mener dere ansatte i barneverninstitusjoner
trenger særlig i sitt daglige arbeid for å være rustet til miljøterapeutisk endringsarbeid
i og utenfor institusjon? Gi gjerne innspill på hvordan dere tenker institusjonene
og institusjonseierne kan jobbe for å oppnå institusjonskravene, og fyller de på gode
måter. Og hva slags rammebetingelser vil dette kreve?»

Svarene er oppsummert, samlet og sortert med bakgrunn i svarene fra gruppene.

Begrep gjengitt mange ganger i råmaterialet gjengis kun en gang her,
men noen steder med utdypende beskrivelser av tematikken fra gruppene.

Overskriftene er tilført etter sortering.

Rådata er presentert i tilhørende PP-presentasjon.

Sammenfattet av: Sara Linn Gerhardt

HVILKE EGENSKAPER TRENGER EN MILJØTERAPEUT?

- ✓ Evner, ferdigheter som gjør dem rustet til å stå i alle slags situasjoner.
- ✓ Selvstendighetskompetanse
- ✓ Gode samarbeidsevner
- ✓ Evne til omstilling
- ✓ Være tydelig voksen, trygg i rollen, omsorgsfull (bry seg om)
- ✓ Institusjonene trenger trygge voksne – men hvilken kompetanse er egentlig det? En medfødt kvalitet eller også noe man kan læres opp til? Hva er det i tilfelle man skal lære opp folk til for å oppleves som en «trygg voksen»? Både en personlig egenskap,

- trygghet i rollen og på egen kompetanse sett opp mot hva oppdraget krever av deg som miljøterapeut?
- ✓ Voksne må tørre å sette grenser, ha humor
 - ✓ Sosial kompetanse
 - ✓ Personlig egnethet
 - ✓ Kreativitet, kritisk tenkning, kunnskap om sammenhenger.
 - ✓ Evne til å ta til seg kunnskap.
 - ✓ Personlig kompetanse - evne til å tåle egne følelser, evne til å lese andres følelser,
 - ✓ Åpen for veiledning
 - ✓ Mot og tålmodighet

HVA TRENGER EN MILJØTERAPUT **KUNNSKAP** OM?

- ✓ Juss tilpasset målgruppe
- God kompetanse i det rettslige rammeverket. Hovedsakelig det barnevernrettslige, men også det forvaltningsrettslige.
- ✓ Barns utvikling
 - ✓ Forståelse for hva som er god omsorg
 - ✓ Skole-, familie- og helseansvarlig må få økt relevant kompetanse.
 - ✓ Utviklingsteori
 - ✓ Tilknytningsforståelse
 - ✓ Seksuell helse
 - ✓ Systemteori: arbeid med familie og nettverk
 - ✓ Traumekompetanse/TBO
 - ✓ Trygghet og sikkerhet
 - ✓ Miljøterapi som terapi og endringsarbeid
 - ✓ Ettervern/gode overganger
 - ✓ Medvirkning
 - ✓ Kunnskapsbasert praksis
 - ✓ Kartleggingskompetanse
 - ✓ Kunnskap om psykisk helse og uhelse
 - ✓ Kunnskap om hvordan håndtere spesifikke utfordringer (rus, utagging, etc)
 - ✓ Kultursensitivitet
 - ✓ Kulturkompetanse (musikk, idrett +++)
 - ✓ Skole

HVILKE FERDIGHETER TRENGER EN MILJØTERAPEUT?

INDIVIDUELT NIVÅ:

- ✓ Ingen kan alt, øve på å se egne begrensninger (be om hjelp/kunnskap)
- ✓ Kjenne sine styrker og svakheter og hvordan utvikle de
- ✓ Hjelperen må kjenne seg selv (ikke blande egne behov m/de vi skal hjelpe?)
- ✓ Evne til å ta selvledelse
- ✓ Selvivaretakelse

I MØTE MED ANDRE:

- ✓ Relasjonskompetanse
Gode relasjonsbyggere (som også er kompetente)
Evne til å tilnærme seg ungdom.
- ✓ Kommunikasjon
- ✓ Rolleforståelse
- ✓ Evne til å tåle motstand
- ✓ Evne til å omsette teori til praksis
- ✓ Mentaliseringsevne
- ✓ Forståelse for handling bak atferd og uttrykk
- ✓ Kompetanse; ikke bare formell kompetanse, men også erfaring.
- ✓ Økt kompetanse på praktisk forebygging og konflikthåndtering
- ✓ Ansatte må være faglig selvstendige, kritisk evaluering av egen praksis
- ✓ Forstå resiliensfaktorer og bygge opp under dem

- ✓ Å trene seg opp til å lete etter og å kunne beskrive de små markørene i situasjonen rundt barnet og barnets fungering som viser endring og utvikling – endringsarbeid som virker!

SYSTEMNIVÅ:

- Hvordan jobbe likt og forståelse av hvorfor jobbe likt
- Medarbeiderskap
- Gode dokumentasjonsferdigheter
- Kompetanse på å snakke om faget vårt (miljøterapi) både internt innad i egen sektor, men også ut mot andre vi skal samarbeid med og mot barna og familiene vi skal være et tilbud til.
- Samhandling og samarbeid med barnets ulike livsarenaer; skole, spesialisthelsetjeneste, barneverntjenesten, etc

RAMMEBETINGELSER

– Hva trenger vi for å lykkes?

FOKUS PÅ GOD LEDELSE

STANDARDISERTE SAMARBEIDSAVTALER

- Standardiserte samarbeidsavtaler (nasjonalt) mellom institusjon og spesialisthelsetjeneste
- Standardiserte evalueringsverktøy som viser progresjon i behandling/utviklingsarbeid. Eksempelvis daglig rapportering/utviklingsarbeid på individuelle faktorer som fremstilles som en graf for å vise/synliggjøre utvikling.

TID TIL FAG

- Mulighet til å gjennomføre tilstrekkelige fagdager
- Nok tid til å jobbe utviklende.
- «Det er så utrolig mye støy i hverdagen som hindrer oss i å gi forsvarlig omsorg. Tid er viktig»

FOKUS PÅ MILJØTERAPI I BACHELORLØPENE

- Vi trenger mer og bedre undervisning om institusjonsarbeid og miljøterapi inn i grunnutdanningene som retter seg mot institusjonsarbeid - slik det ser ut i praksis. Institusjonene har dårlig rykte. Mangelfullt fokus på dette feltet i utdanningen gir nyutdannede med mangelfulle forutsetninger til å gjøre jobben som kreves av dem, og ansatte i førstelinja har for liten kunnskap til å kunne fungere som gode bestillere av tjenester fra institusjonssektoren, og skjønne hva er institusjonstilbud kan og ikke kan tilby. Vi savner undervisning som med stolthet gjenspeiler kompleksiteten i miljøterapeutisk arbeid slik institusjonene blir brukt i dag.

VEILEDNING og OPPLÆRING

- Rammebetingelser - veiledningsløp for å ivareta alle, men spesielt de nyeste.
- Kartlegge hvilken opplæring som kreves av ansatte i institusjon, og legge dette til en felles standard.
- God veiledning og opplæring av de ansatte
- Massiv veiledning - mye mer enn i dag

TVERRFAGLIGHET og SAMARBEID

- Vi ønsker oss tverrfaglige samlinger med institusjon, Bufdir og Statsforvalteren, for å heve felles kompetanse og samarbeid.
- Samarbeid og kompetanse i skole og institusjon:
 - Pedagogisk kompetanse inn i institusjonene?
 - Miljøterapeutisk kompetanse inn i skolen?

FUNKSJONELLE OG REALISTISKE KOMPETANSEKRAV

- Ekstravakt – problematikk. Det er vanskelig å få tak i folk. Og det må man. Man må ha rammebetingelser som ivaretar behovet i praksisfeltet. Profesjonsutviklingen er ikke tjent med at ikke studentene jobbe. Det må de få lov til! Klare retningslinjer for hva som kan være relevant bachelor.

- Bachelor - ekstravakter og natt - vanskelig å få tak i. Skille mellom fast + og ekstravakt
- Trenger kokken, vaktmesteren, etc.
- Bør ha en kvote ansatte uten formell kompetanse som er særlig godt egnet.
- Sagt krast opplever vi at vi går miste av gode miljøterapeuter som er flinke med ungdommen ved å sette utdanningskrav, opplever nesten at det er viktigere for dokumentasjonskravet enn ungdommens beste.
- Nye kompetansekrav setter nye standarder – den åpner opp for mer av de med bachelor og man mister noe på institusjon. Kanskje kan det åpne for mer tverrfaglighet. Personlig egnethet er det viktige uansett.
- Leder ha rammer til å bestemme/vurdere hvilken kompetanse institusjonen trenger

INFORMASJON OM UNGDOMMEN

- Opplever utfordringer med mangel på informasjon om ungdommen i forkant av inntak slik at institusjonen kan forberede seg, sette i gang kompetansehevende tiltak og/eller legge til rette for ungdommen. Dermed opplever vi mangel i kompetanse i evaluering/dokumentasjon på ungdommen før inntak på institusjon.

LIKEBEHANDLING ifht FAG UANSETT EIERSKAP

- Når det kommer krav fra f.eks. Bufdir f.eks. standardisert forløp, at dette implementeres på en bedre måte, at krav kommer med verktøy for implementering og opplæring fremfor at idelle og private må lage systemer som tilfredsstillt kravene selv.
- Vi opplever ulik prioritering mellom private og offentlige aktører på kompetansehevende tiltak, f.eks. kurs og krav, f.eks. kurs og kunnskap om å jobbe med standardisert forløp.

ØKONOMI

- Lønn til miljøterapeutene
- Økonomi – rammebetingelser

TILGANG TIL KOMPETANSE PÅ PSYKISK HELSE

- Bedre samarbeid og tilgang til psykolog/psykiater
- Tilknyttede psykologer
- Teamoppbygning - ha tverrfaglig kompetanse inne på institusjonen - kunne ha psykolog-psykologspesialist, ev. lege knyttet tetter opp mot institusjonsarbeidet.
- Større krav til ansettelse av helsepersonell. Vi ser barn med mye fysiske plager som må kartlegges (EMA)
- Bedre kompetanse og tilgang til denne, skjæringspunktet mellom psykiatri og rus
- BUP inn på institusjonen. Spesialister ut til der barna er

BESTANDIGE FAGMILJØER FOR SÆRKUNNSKAP

- EMA: et faglig miljø, psykologer-helse-skole, som er bestandig over tid, uavhengig av antall barn som kommer til norge
- EMA: Lokale representanter med kompetanse innen barnevern, relasjonskompetanse og erfaring som ivaretar barnas rettigheter.

HVORDAN OPPNÅ KOMPETANSEKRAV?

- Flere deltidsutdanninger bachelor så de kan jobbe samtidig og få det godkjent
- Studentstillinger (unntak fra kompetansekraV)
- Er høy turnover. Sette inn tiltak som forebygger turnover – turnus. Må sette inn tiltak for å beholde ansatte. Kan være fordel med medlever der institusjonen ligger langt utenfor byer.

Ha tilstrekkelig antall ansatte

God ledelse og studenter

- Kvalifisere de folkene vi har som allerede har gode relasjonelle ferdigheter via etterutdanning.

